

Opening gerechtelijk jaar 2023-2024

1 september 2023

PROGRAMMA:

1. OVERZICHT VAN HET RECHTSPREKEN IN HET RECHTSGEBIED VAN HET HOF VAN BEROEP VAN GENT
2. OPENINGSREDE VAN PROFESSOR CHARLOTTE COLMAN
3. IN MEMORIAM
4. TABELLEN

1 . OVERZICHT VAN HET RECHTSPREKEN IN HET RECHTSGEBIED VAN HET HOF VAN BEROEP VAN GENT

Mijnheer de Eerste Voorzitter,
Geachte leden van het Hof,
Waarde dames en heren Stafhouders,
Geachte genodigden,
Beste collega's,

Naar jaarlijkse gewoonte zal ik, in toepassing van artikel 345, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, een overzicht van de rechtsbedeling binnen ons ressort geven.

Gelet op het feit dat we vandaag opnieuw een imminente gastspreker hebben die ik uitgebreid aan het woord wens te laten, bespaar ik u de details van de verschillende statistieken. Ze zijn terug te vinden in de bijlagen van mijn overzicht en op de website van het Openbaar Ministerie.

A. De hoven en rechtbanken

1. Het hof van beroep

Wat het hof van beroep betreft, zien we de volgende relevante evoluties.

1.1. De burgerlijke zaken

Na de lichte stijging in 2021 is er in 2022 sprake van een daling zowel in het aantal nieuw ingeleide burgerlijke zaken als in het aantal uitgesproken arresten.

Het goede nieuws is dat de stock aan burgerlijke zaken verder blijft afnemen. Mogelijks kunnen we dit jaar zakken onder de symbolische grens van 5.000 dossiers in stock.

1.2. De familiezaken

Wat de familiezaken betreft, zien we in 2022 een verrassend sterke daling tot zelfs het laagste niveau sinds 2014 (713 dossiers).

Die sterke daling heeft tot gevolg dat ook het procentueel aandeel in het totaal aantal burgerlijke zaken sterk gedaald is (van bijna 30% in 2021 naar 23,22% in 2022).

Beide vaststellingen zijn een logisch gevolg van de cijfers die we vorig jaar reeds rapporteerden op niveau van de rechtbanken van eerste aanleg: daar was er sprake van een stijging van het aantal zaken binnen de burgerlijke sectie en een daling van het aantal zaken bij de familierechtbanken.

1.3. De correctionele zaken

In 2021 was er sprake van een stijging van het aantal nieuw ingeleide correctionele zaken, in 2022 is er evenwel een daling tot het niveau van 2020 waar te nemen.

Deze daling is iets minder uitgesproken op het niveau van het aantal eindarresten waardoor de stock aan te behandelen dossiers opnieuw licht gedaald is, wat ik enkel kan toejuichen.

1.4. De protectionele zaken

Wat de categorie protectionele zaken betreft, is het aantal nieuw ingeleide zaken sterk gestegen. De reden daarvoor is niet echt duidelijk.

Het aantal daarmee samenhangende arresten is uiteraard evenredig gestegen.

1.5. De zaken behandeld door de Kamer van inbeschuldigingstelling

Wat de zaken behandeld door de Kamer van inbeschuldigingstelling betreft, wordt de daling van 2021 ongedaan gemaakt door de sterke stijging in 2022, waardoor de stijgende trend van de jaren voorafgaand aan 2021 eigenlijk wordt verder gezet.

De wet van 31 juli 2023 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken IV, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 9 augustus 2023, voert een aantal wijzigingen

door in de wet op de voorlopige hechtenis die mogelijk zullen leiden tot een verdere stijging van het aantal door de KI te behandelen dossiers.¹

Het voorontwerp van wet houdende bepalingen inzake digitalisering van Justitie en diverse bepalingen, waarover het College van procureurs-generaal op dit ogenblik een advies voorbereidt, omvat bepalingen inzake verzoeken tot bijkomende opsporingshandelingen bij opsporingsonderzoeken en inzake gegevensbescherming met beroepsmogelijkheid bij de KI. Het is niet onmogelijk dat de uitoefening van deze rechten extra beroepsprocedures tot gevolg zal hebben.

1.6. De zaken behandeld door het hof van assisen

De hoven van assisen velden in 2022 zeven arresten. Het aantal nieuw verwezen zaken ligt met tien zaken evenwel hoger, maar gelukkig niet zo hoog als in 2021. Assisenzaken ontregelen immers de werking van de klassieke correctionele kamers van het hof van beroep en van de rechtbanken van eerste aanleg aangezien er op dezelfde magistraten beroep moet worden gedaan.

2. De rechtbanken van eerste aanleg

2.1. De burgerlijke sectie van de rechtbanken van eerste aanleg

Wat de burgerlijke zaken betreft, is er een lichte aangroei van het aantal nieuwe dossiers.

Ze gaat gepaard met een (sterkere) aangroei van het aantal vonnissen, beschikkingen en weglatingen.

2.2. De familierechtbanken

Wat de familierechtbanken betreft, blijkt het aantal nieuwe zaken stabiel gebleven maar is het aantal vonnissen en beschikkingen opnieuw gestegen.

¹ De afzonderlijke categorie van dossiers met betrekking tot het eerherstel wijkt af van dit patroon gezien de daling zich daar blijft verder zetten (en deze zelfs zeer uitgesproken is). Die trend lijkt zich niet verder te zetten in 2023.

2.3. De correctionele sectie van de rechtbanken van eerste aanleg

Wat de correctionele strafzaken betreft, is er sprake van een belangrijke stijging van het aantal nieuw ingeschreven zaken. De tendens van 2021 ten aanzien van de voorgaande jaren zet zich dus nog verder in 2022. De hoofdreden moet nog altijd gezocht worden in de beroepen tegen vonnissen inzake inbreuken op de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.

Gelukkig stellen we een gelijkaardige stijging bij het aantal vonnissen vast. Hopelijk daalt het aantal dergelijke beroepen in 2023 want het parket Oost-Vlaanderen kent ernstige moeilijkheden om alle klassieke correctionele dossiers in de afdelingen Dendermonde en Oudenaarde gefixeerd te krijgen. De toestand in die twee afdelingen met op een bepaald ogenblik fixatietermijnen van één jaar - voor sommige dossiers zelfs 16 maanden - brengt stilaan de afhandeling binnen een redelijke termijn in het gedrang. De zetel levert extra inspanningen, bv. door de organisatie van extra zittingen in Oudenaarde, wat uiteraard geapprecieerd wordt, maar er is duidelijk ook behoefte aan extra correctionele rechters, waarvoor men evenwel afhankelijk is van de respons op de recent in het Belgisch Staatsblad van 14 juli 2023 gepubliceerde vacatures voor de rechtbanken van eerste aanleg Oost-Vlaanderen (9) en West-Vlaanderen (6) en de affectatieplannen van de voorzitters.

2.4. De jeugdrechtbanken

Wat de jeugdrechtbanken betreft, blijkt, enerzijds, in protectionele dossiers jeugddelict (de vroegere MOF-zaken)² het aantal vonnissen sterk gedaald maar het aantal beschikkingen sterk gestegen en, anderzijds, in protectionele VOS-zaken³ zowel het aantal vonnissen als het aantal beschikkingen gestegen ten opzichte van 2021.

3. De ondernemingsrechtbank

De impact van de COVID-19-pandemie op de werklust van de ondernemingsrechtbanken lijkt thans grotendeels verdwenen te zijn. De instroom haalt het niveau van 2020 na een daling in 2021, de uitstroom ligt eveneens op het niveau van 2020.

² MOF = als Misdrijf Omschreven Feit

³ VOS= Verontrustende Opvoedings Situatie

4. De politierechtbanken

Ook bij de politierechtbanken lijkt de impact van de COVID-19-pandemie zo goed als verdwenen en is er sprake van een sterk gedaalde instroom aan strafzaken, zelfs tot onder het niveau van 2020; de uitstroom van vonnissen en beschikkingen houdt gelijke tred met de instroom.

Wat het aantal burgerlijke zaken betreft, zet de sterke daling van het aantal inleidingen zich verder, wat zich ook weerspiegelt in een daling van het aantal eindvonnissen.

5. De vredegerichten

Voor de vredegerichten kunnen we voor het eerst sinds jaren terug rapporteren, gezien er nu voor het eerst terug cijfers voor 2 opeenvolgende jaren beschikbaar zijn. Hier zien we een relatief sterke stijging van de instroom en een nog sterkere stijging van het aantal vonnissen en beschikkingen.

B. Het Openbaar Ministerie

1. Het parket-generaal

1.1. De strafzaken

Wat de strafzaken betreft, kan ik mij beperken tot een verwijzing naar hogervermelde cijfers over de rechtsbedeling van het hof van beroep van Gent die de werkzaamheden van het parket-generaal weerspiegelen.

Enkel de werkzaamheden van de vermogenscel van het parket-generaal dien ik hier nog even te vermelden: via o.a. borgsommen, verbeurdverklaarde rekeningen, verkoop en veilingen en machtigingen van overschrijvingen werd in totaal een bedrag van 1.580.702,54 euro ingevorderd. Daarnaast werd er via allerhande Europese certificaten een totaal bedrag van 11.603.896,51 euro overgedragen en werd er uitvoerend beslag op roerend en onroerend goed ter waarde van een totaal bedrag van 1.650.897,97 euro gelegd.

1.2. De burgerlijke zaken

Wat de burgerlijke zaken betreft, zien we dat het totaal aantal adviezen blijft stijgen en dat er ook opnieuw sprake is van een stijging van het aantal conclusies. De stijging van het aantal adviezen situeert zich vooral in de zaken van de familiekamer en, weliswaar in mindere mate, in ondernemingszaken; de stijging van het aantal conclusies situeert zich voornamelijk in de dossiers nationaliteitskeuze.

2. De parketten van de procureurs des Konings

2.1. De correctionele afdelingen van de parketten

Wat de correctionele afdelingen van de parketten betreft, zet de daling van de instroom zich verder in 2022. Dit is vooral het gevolg van het wegvallen van de instroom van inbreuken op de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, de zogenaamde ‘*coronaboots*’. Voor de meeste andere categorieën van misdrijven is er ondertussen sprake van een terugkeer naar het niveau van de jaren voorafgaand aan de COVID-19-pandemie.

Thans kent evenwel ook de uitstroom een sterke daling om diezelfde reden: door het wegvallen van de COVID-19 dossiers is er een belangrijke terugval in het aantal dagvaardingen en in het aantal minnelijke schikkingen. Omgekeerd zien we voor het eerst terug een lichte stijging van het aantal afhandelingen zonder strafvervolgung, zowel omwille van technische redenen als omwille van opportuniteitsredenen.

Positief hierbij is dat, ondanks de globale daling van instroom en uitstroom, ook de stock aan hangende zaken een duidelijke daling kent.⁴

Wat de doorlooptijden betreft, zien we een uitgesproken stijging bij de dossiers waarin beslist werd over te gaan tot rechtstreekse dagvaarding of tot het voorstellen van een minnelijke schikking. De verklaring ligt hem in het wegvallen van de minder complexe dossiers met betrekking tot inbreuken op de pandemiewetgeving.

⁴ Het aantal vereenvoudigde processen-verbaal is stabiel gebleven, zij het dat dit weliswaar het gevolg is van het feit dat de daling van het aantal vereenvoudigde processen-verbaal in Oost-Vlaanderen teniet gedaan wordt door de stijging in West-Vlaanderen.

Verder wens ik nog onder de aandacht te brengen dat de parketten van de procureurs des Konings in het kalenderjaar 2022 in totaal 22 verruimde minnelijke schikkingen voorgesteld hebben voor een totaal bedrag van 8.237.288,19 euro, waarbij er eveneens 9.054.337,84 euro aan de fiscale administraties werd betaald en er een voorafgaande afgifte van vermogensvoordelen van 5.601.247,97 euro was. Op die wijze konden opnieuw op een efficiënte en voor de Belgische overheid financieel voordelige wijze dossiers afgesloten worden die anders mogelijks aanleiding tot jarenlange procedureslagen hadden gegeven.

Ook de investeringen in strafuitvoeringsonderzoeken verdienen een vermelding. In 2022 werden er 200 dossiers voor de opstart van een strafuitvoeringsonderzoek aangelegd, goed voor een potentieel te innen bedrag van 18.584.015,35 euro.

2.2. De afdelingen politiezaken van de parketten

We zien dat de sterke stijging van de instroom en uitstroom, die ook reeds in 2021 vastgesteld werd, zich verder zet in 2022. De uitstroom (1.672.751 dossiers) is evenwel lager dan de instroom (1.755.623 dossiers): er is dus nog werk aan de winkel om alle zaken tijdig te behandelen. Inzake de uitstroom is er jammer genoeg nog geen onderscheid naargelang de afsluitende beslissing voorhanden.

2.3. De afdelingen jeugdzaken van de parketten

Het aantal verontrustende opvoedingssituaties (VOS) blijft verder stijgen, het aantal dossiers jeugddelict (voorheen MOF) kent daarentegen een dalende trend.

Tot daar, Mijnheer de Eerste voorzitter, mijn korte analyse van de tendensen waargenomen in de instroom en uitstroom van de verschillende gerechtelijke entiteiten binnen ons ressort.

Altijd een hoogdag voor wie een passie voor statistieken kent, een gesel voor de anderen.

Daarom, vooraleer het woord aan onze gastspreker te geven, wou ik nog even een aantal initiatieven van onze procureurs des Konings onder uw aandacht brengen.

Voor het parket West-Vlaanderen gaat het om:

- 1. De opstart van het PAS-project, de West-Vlaamse versie van het M-project uit Limburg.**
PAS staat voor **P**ersoonsgebonden – **A**lternatief – **S**nel. Hiermee wil het parket West-Vlaanderen een aangepaste sanctie aanbieden aan de verdachte, desgevallend alternatief, en ook een snelle reactie creëren als lik-op-stuk-beleid. Thans loopt een proefperiode met vier magistraten en vier politiezones, waarbij de magistraten één dag per week in de politiezone aanwezig zijn en van daaruit werken en de dossiers behandelen.
- 2. De opstart van het project STP**
STP staat voor **S**epot **T**er **P**laatse. De magistraat die bij een politiezone werkzaam is, neemt er ook alle dossiers door, stuurt het onderzoek en fungeert er als aanspreekpunt bij problemen. Het is de bedoeling om hiermee aan recherchemanagement te doen en onderzoeken vlugger af te sluiten in die gevallen waarin het parket anders toch zou beslissen geen strafvervolging in te stellen.⁵
- 3. De opstart van de FJC-centra in Oostende en Kortrijk**
- 4. De opening van het nieuwe gebouw van het Zorgcentrum voor seksueel geweld in juni 2023, nadat dit in maart 2022 opgestart werd.**
- 5. De voorbereiding van de reorganisatie van het parket West-Vlaanderen (per 01.01.2024), met nadruk op verdere clustering van specialisaties tussen de afdelingen.**

Ook binnen het parket Oost-Vlaanderen zagen nieuwe initiatieven het daglicht:

1. Deelname aan het project Havik met betrekking tot North Sea Port

Samen met een tal van andere partners zet het parket Oost-Vlaanderen zich in voor het globaal actieplan om de veiligheid in de haven te verhogen. De ligging van de North Sea

⁵ Bovendien vermindert hierdoor ook de administratieve werklast: het PV blijft bij de politie (vandaar Sepot Ter Plaatse), wordt wel nog digitaal ingeschreven, maar er wordt geen kaft meer aangelegd, het dossier wordt niet meer naar een kabinet gebracht, er moet geen beslissing meer op een later tijdstip geregistreerd worden en het dossier moet niet meer geklasseerd worden in de archieven. Er is een duidelijke interne capaciteitswinst en het gaat eigenlijk om een soort digitaal dossier 'avant la lettre'.

Port - centraal in Europa en uitgestrekt over twee landen (België en Nederland) - en de diversificatie in goederen maken van North Sea Port een belangrijke haven voor onze economie, maar tegelijkertijd ook een kwetsbare haven voor criminele activiteiten. Daarom werkt een projectgroep aan een globaal actieplan om de veiligheid in het havengebied te verhogen. Eén van de maatregelen uit dit actieplan is een anoniem meldpunt voor verdachte situaties.

Daarnaast zet het parket Oost-Vlaanderen zich ook nog steeds in voor de veiligheid van de Waaslandhaven, onderdeel van de Haven van Antwerpen, samen met de collega's uit Antwerpen.

2. Vernieuwde samenwerking met de diensten Slachtofferonthaal

Er werden nieuwe afspraken gemaakt tussen het jeugdparket, jeugdrechters en de diensten Slachtofferonthaal met het oog op het informeren van slachtoffers in dossiers met minderjarige daders.

3. Ecofin

Naast het al jaren lopende project FIGARO dat tot doel heeft vennootschappen die verdacht worden van illegale activiteiten op te sporen, werd ook de aanpak van Staatsbladfraude een prioriteit. Het gaat onder meer om de neerlegging van fictieve wijzigingen in de vennootschapsstructuur van malafide ondernemingen of ondernemingen in financiële moeilijkheden ter griffie van de ondernemingsrechtbank waarna een frauduleuze publicatie in het Belgisch Staatsblad plaatsvindt.

4. Interne reorganisatie

In mei 2022 werden alle verkeersmateries voor gans Oost-Vlaanderen in de afdeling Dendermonde gecentraliseerd en werd een deel van de burgerlijke materies in Oudenaarde gecentraliseerd, in een gebouw aan de Westerring.

Geachte genodigden,

Zoals ik daarnet voor de rechtbank van eerste aanleg van Oost-Vlaanderen aan de alarmbel trok en moet hopen op beterschap met de recente publicatie van vacatures, wil ik met dit

overzicht toch even onder de aandacht brengen dat de parketten van Oost- en West-Vlaanderen nog steeds bereidheid tonen innovatief te denken ondanks de capaciteitstekorten die ze op dit ogenblik kennen. Beeld u in wat zij zouden kunnen verwezenlijken op het vlak van beleid indien de procureurs des Konings van Oost- en West-Vlaanderen niet geconfronteerd werden met een tekort van respectievelijk 11 en 8 magistraten op hun kader.

*

* *

2. OPENINGSREDE VAN PROFESSOR CHARLOTTE COLMAN

Mijnheer de Eerste Voorzitter,
Geachte genodigden,
Beste collega's,

Twee jaar terug vierden we het 100-jarig bestaan van de federale drugswet van 24 februari 1921, maar er lijkt bitter weinig reden om te vieren.

Druggebruik is weliswaar van alle tijden. Zo hebben archeologen onlangs nog hallucinogene drugs gevonden in Spaanse haarlokken van 3000 jaar oud. Er is geen cultuur en geen tijdvak zonder roesmiddelen. Mensen hebben altijd gezocht naar stoffen die een bepaalde 'beleving' of 'ontspanning' brengen, maar het valt niet te ontkennen dat de impact van illegale drugs op onze samenleving van nu zich steeds zwaarder laat voelen. Naast de gekende gezondheidsrisico's kan een overmatig druggebruik ook impact hebben op de sociale relaties en het opvangnet van de gebruiker, op zijn professionele carrière en zijn financiële draagkracht. Daarnaast kunnen er ook maatschappelijke gevolgen zijn, zoals bv. rijden onder invloed of stelen om het gebruik te kunnen bekostigen.

Enkele weken terug maakten we via de media kennis met onwezenlijke taferelen in de wijk Kensington in Philadelphia waar verslaafden door inname van tranq, een cocktail van verdovingsmiddelen voor paarden, in zombies veranderden. Inmiddels bevestigden Belgische toxicologen dat het fenomeen zich ook in België voordoet, gelukkig niet op dergelijke schaal.

Maar alsof dit nog niet genoeg is, zien we dat de drugscriminaliteit ook in België steeds gewelddadiger vormen aanneemt: explosies, handgranaten, rookbommen, brandstichting zijn gemeengoed geworden in de onderlinge strijd tussen internationale drugstrafikanten, maar ook de lokale dealers veroorzaken steeds meer overlast – een eufemisme want we spreken over schiet- en steekpartijen. Op een bepaald ogenblik leek het vooral een Antwerps probleem, maar niets is minder waar want de laatste dagen haalt het vaak druggerelateerd geweld in het Brusselse eveneens de voorpagina's. Gent viel dan weer de bedenkelijke eer te beurt met de eerste "seashipjacking" geconfronteerd te worden. Het lijkt wel dweilen met de kraan open.

De strijd tegen dat misdrijf fenomeen is op die manier geëvolueerd tot de topprioriteit voor politie en justitie, vergt dus bijzonder veel aandacht en inspanningen van de bestuurlijke en gerechtelijke overheden, maar dus ook capaciteit – capaciteit die er niet altijd is...

Onderzoekers van diverse universiteiten⁶ die in de periode 2019-2021 het Belgische drugsbeleid evalueerden, zijn er dan ook van overtuigd dat een update van het beleid broodnodig is, onder meer om dat beleid beter af te stemmen op de maatschappelijke uitdagingen van vandaag.

Om zo'n vernieuwd drugsbeleid te realiseren is het belangrijk dat er geluisterd wordt naar de resultaten van wetenschappelijk onderzoek, de stem van de praktijk en ervaringsdeskundigen.

In dit opzicht leek het mij dan ook opportuun om Professor Charlotte Colman als gastspreker uit te nodigen. Zij is professor Drugsbeleid en Criminologie aan de Universiteit Gent en doceert vakken gerelateerd aan drugsbeleid en strafrechtelijk beleid aan bachelor- en masterstudenten criminologie en rechten.

Verder is ze betrokken bij onderzoek naar drugs (zoals online drugsmarkten of netwerken van drugsproducenten of evaluatie van drugsbeleid) als coördinator, senior onderzoeker en expert en heeft heel wat nationale en internationale ervaring opgedaan op het vlak van drugsbeleid.⁷

Ze combineert haar aanstelling als professor met haar werk als Nationaal Drugcoördinator en voorzitter van de Algemene Cel Drugsbeleid (ACD)⁸ en trad zo in de voetsporen van haar illustere Gentse voorganger, wijlen professor Brice De Ruyver, met wie mijn ambt steeds vlot heeft samengewerkt in het kader van de strijd tegen groeistimulators in de veeteelt en de handel in dopingproducten.

⁶ De UGent, UC Louvain en KUL.

⁷ Onder andere als visiting scholar aan American University in Washington DC, als consultant bij the Organisation of American States of als lid van een expertengroep voor organisaties zoals UNODC (Wenen) en het Europees drugsagentschap EMCDDA (Lissabon). Sinds 2022 is zij ook lid van het Wetenschappelijk Comité van het EMCDDA.

⁸ De Algemene Cel Drugsbeleid bestaat uit administraties en kabinetten van alle federale en regionale ministers betrokken bij het drugsbeleid. Deze cel staat in voor de dagelijkse coördinatie van het drugsbeleid, bereidt nationale acties en strategieën voor in opdracht van de betrokken ministers en is in die context belast met het uitwerken van gemotiveerde adviezen en het formuleren van aanbevelingen voor de afstemming van het drugsbeleid.

Verder probeert Professor Colman haar onderzoek maximaal te vertalen naar het brede publiek, onder andere via haar TED-talk⁹ over de rol van de gemeenschap bij herstel van druggebruik, haar project rond het aanpassen van steden naar inclusieve herstelsteden die mensen in hun herstelproces van druggebruik ondersteunen en een kinderboek over criminologie en straffen.

Wij zijn allen benieuwd naar haar inzichten en ik geef haar dan ook graag het woord voor haar lezing met de uitdagende titel "*Tegen de stroom in: nadenken over de toekomst van ons drugsbeleid*".

Professor, u heeft het woord.

*
* *

Geachte Eerste Voorzitter,
Geachte Procureur-Generaal,
Geachte leden van het Hof,
Geachte stafhouders en advocaten-stagiairs,
Geachte aanwezigen,

Hartelijk dank voor de vriendelijke uitnodiging om de lezing te verzorgen op deze plechtige openingszitting.

De procureur-generaal heeft het daarnet al toegelicht: ik ben vandaag actief in twee rollen. Mijn eerste rol is die van professor drugsbeleid aan de Gentse universiteit, waar ik vakken doceer als drugsbeleid en criminologie van de strafrechtsbedeling. Vandaag laat ik vooral die stem horen. Maar mijn lezing wordt ook gekruid door ervaringen die ik heb opgedaan in de

⁹ Bij een evenement van TED Talk worden sprekers uitgenodigd om in maximaal 18 minuten "de presentatie van hun leven" te geven over hun gebied van expertise, over een bepaald project, of iets waarvan zij vinden dat het een goed idee is dat verspreid moet worden. Zie <https://mbomediawijs.nl/mediawijsheid-lessen/ted-talks/#:~:text=Bij%20een%20evenement%20van%20TED,is%20dat%20verspreid%20moet%20worden>.

tweede rol die ik vervul als nationaal drugcoördinator en voorzitter van de Algemene Cel Drugsbeleid, maar daarover later meer.

Dames en heren, de voorbije maanden werd ik – en misschien sommigen onder jullie ook – door journalisten, studenten, nonkels aan de feesttafel bijzonder vaak geconfronteerd met de vraag:

“Is België nu een narcostaat geworden?”

Een confronterende vraag, op z'n minst.

Hoe is het zover gekomen dat men die vraag stelt?

We hebben cijfermateriaal dat aantoont dat sinds 2022 het druggerelateerd geweld exponentieel hoger was dan de jaren voordien. Er zijn onthutsende feiten zoals de trieste dood van de 11-jarige Firdaous in Merksem begin dit jaar.

Plaats dat en een waslijst aan andere feiten samen en we kunnen niet anders dan erkennen dat we een probleem hebben.

Dat probleem heet **druggerelateerde georganiseerde criminaliteit**.

Eén aspect in dit verhaal is bijvoorbeeld de steeds toenemende cocaïnestroom via onze havens. Die cocaïnestroom is sterk verbonden met geweldsdelicten, witwaspraktijken, corruptie. Iets wat onze noorderburen graag benoemen als “ondermijning”. Maar laat dit vooral geen uitnodiging zijn om dat “*container concept*” ook in België te introduceren.

De goede luisteraar merkte dat ik “één aspect” benadrukt heb. Het is namelijk zo dat cocaïne-smokkel en hieraan gerelateerde criminaliteit slechts één facet is van een grotere uitdaging: België staat wereldwijd niet enkel bekend als doorvoerland van cocaïne, maar ook als productieland.

Ons kleine land is immers groots in de productie van cannabis, XTC en amfetamines. En die productie wordt steeds omvangrijker en professioneler. De productie van cannabis, XTC en

amfetamine is misschien minder zichtbaar dan het cocaïnefenomeen maar daarom niet minder schadelijk noch minder relevant om wetenschappelijk en beleidsmatig als prioriteit beschouwd te worden. En terwijl Antwerpen en de cocaïneproblematiek onder een vergrootglas liggen, bestaat het gevaar dat onze aandacht voor deze andere problematieken kan afnemen.

De uitdagingen op het vlak van druggerelateerde georganiseerde criminaliteit zijn **omvangrijk en op z'n minst urgent** te noemen. Burgers, inclusief mensen direct betrokken bij beleid en praktijk, weten soms niet goed meer waar het Belgische drugsbeleid voor staat en welke koers we moeten varen.

Vorige zomer toen het druggeweld hoog oplaaide in Antwerpen kreeg ik vaak de vraag of er *quick wins* zijn, mirakeloplossingen die ervoor kunnen zorgen dat er geen cocaïne meer door de havens stroomt of dat er geen granaten meer in de Antwerpse straten te horen zijn.

“Hoe ga jij dit nu oplossen Mevrouw?”

Ik heb toen tegen 1 journalist schertsend gezegd dat men de haven van Antwerpen kan sluiten. *-U moet weten dat na 100 keer diezelfde vraag te krijgen, ook ik, een normaal bijzonder genuanceerd persoon, het soms even verlies-* Maar dames en heren, in onze zoektocht naar oplossingen is het verleidelijk te grijpen naar snelle oplossingen. Maar u weet, net als ik, dat er geen mirakeloplossingen bestaan om deze problematiek aan te pakken. Mijn antwoord sloeg trouwens nergens op want zelfs het sluiten van de Antwerpse haven zou weinig uithalen: de cocaïne, die massaal geproduceerd wordt in Zuid-Amerika, vindt altijd een weg: via land, lucht en diverse zeeën en binnenwateren.

Het aanpakken van druggerelateerde georganiseerde criminaliteit vergt een **weloverwogen en strategische benadering**.

Een aangepast recept.

Een recept dat rekening houdt met de situatie zoals we die vandaag waarnemen maar ook vlot kan aangepast worden aan de noden van morgen.

Vandaag wil ik het hebben over enkele van de ingrediënten voor dit Belgisch recept.

Maar sta me toe eerst toe te lichten in welke schoot een deel van die receptuur tot stand zou kunnen komen, namelijk de **Algemene Cel Drugsbeleid**. Tot 2026 ben ik aangesteld als nationaal drugcoördinator en dus de voorzitter van de Algemene Cel Drugsbeleid. Deze cel werd in 2010 opgericht om het brede Belgische drugsbeleid - namelijk van tabak, over alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie, gokken en zelfs gamen- vorm te geven.

Ik ben de derde voorzitter van deze Cel, de eerste voorzitter, was wijlen prof. Brice De Ruyver. U worstelt op deze vrijdagochtend misschien met de vraag: *“Waarom werd die cel opgericht?”*

Het antwoord is eenvoudig: de complexiteit van België.

Het Belgische drugsbeleid is versnipperd over verschillende domeinen en niveaus. Met domeinen bedoel ik dat het gaat over zowel het repressief aanpakken van bijvoorbeeld illegale drugdealers en drugproducenten maar ook over het bieden van gepaste zorg voor mensen die verslaafd zijn aan bijvoorbeeld alcohol of gamen, over het beperken van risico's voor mensen die verslaafd zijn aan heroïne en preventieve acties op poten zetten om net die verslaving te voorkomen. Het raakt dus federale bevoegdheden maar ook die van gemeenschappen en gewesten. Al sinds de jaren 1990, toen ons Belgische drugsbeleid vorm kreeg, zijn we in België overtuigd dat we moeten samenwerken en een integraal en geïntegreerd drugsbeleid moeten voeren. Deze samenwerking en coördinatie worden gefaciliteerd binnen de Algemene Cel Drugsbeleid. In deze cel zetelen immers alle vertegenwoordigers, dus administraties en kabinetten, van de federale, gemeenschaps- en gewestregeringen die bevoegd zijn voor preventie, zorg en handhaving van druggerelateerde zaken. De Algemene Ce Drugsbeleid doet het voorbereidend beleidsmatig werk over topics die domein en niveau-overschrijdend zijn.

Zo werken we vandaag binnen de Algemene Cel Drugsbeleid aan een update van de Belgische Drugsstrategie 2024-2025 of met andere woorden: *waarvoor staat het Belgische drugsbeleid?* Twee jaar geleden hebben we aan de UGent met collega's van KULeuven en UCL het huidige drugsbeleid immers geëvalueerd. Uit die studie kwamen een aantal cruciale resultaten naar voor.

Ons huidige beleid dateert van 2001 toen de federale drugnota vorm kreeg, een update kwam er in 2010 met de gemeenschappelijke verklaring. De tijd vliegt want dat is ondertussen 13 jaar geleden. Vandaag, 13 jaar later, worden we geconfronteerd met de realiteit van drugsmarkten: we worden geconfronteerd met fenomenen die in 2010, op het moment van onze laatste overkoepelende drugsstrategie, minder urgent leken. Denk aan online drugsaankopen, methamfetamineproductie, lachgas of crack. Maar ook de zichtbare ontwrichtende werking van druggerelateerde georganiseerde criminaliteit. Daarnaast regelen diverse circulaire's en omzendbrieven het opsporings- en vervolgingsbeleid inzake drugs en zorgen deze vele bomen ervoor dat sommigen het bos niet meer zien.

We hebben in het onderzoek daarom gepleit voor een update van onze Belgische drugsstrategie: duidelijk stellen waarvoor ons drugsbeleid in 2024-2025 zal staan.

Maar het onderzoek pleitte ook voor een – wat we noemen- *evidence informed* drugsbeleid, eerder dan een *evidence-based* beleid. We moeten initiatieven durven schrappen waarvan onderzoek aantoonde dat het niet werkt of durven een andere koers varen wanneer blijkt uit onderzoek dat dit de weg kan zijn. Tegelijk weten we ook dat oorzaak en gevolg niet altijd even makkelijk te onderscheiden zijn, dat goede praktijken- die nog niet zwart op wit hun impact bewezen hebben- op langere termijn wel kunnen uitgroeien tot *best practices*. Er mag naast de input van wetenschap, ruimte zijn voor het subjectieve verhaal vanuit de praktijk en ervaringsdragers.

Met beide aanbevelingen uit dit evaluatieonderzoek gingen we binnen de Algemene Cel drugsbeleid alvast aan de slag.

Laat mij nu nog even teruggrijpen naar **enkele fenomenen** die het belang van een brede, dynamische en evidence-informed drugsstrategie benadrukken.

Ik zei eerder al dat onze beleidsmatige en politieke focus rond druggerelateerde georganiseerde criminaliteit in België vandaag vooral op de cocaïnemarkt ligt. Begrijp me niet verkeerd: het is terecht dat we hierop focussen: het is zichtbaar geweld en er gaat een duidelijke ontwrichtende werking mee gepaard. Maar laten we niet vergeten dat er ook andere problemen

zijn, met andere drugsmarkten zoals cannabis en synthetische drugs waarmee dumpingen gepaard gaan en bijgevolg ernstige vormen van milieucriminaliteit en risico's voor de volksgezondheid.

Laten we even inzoomen op die XTC en amfetamineproductie. Waar die labo's tot enkele jaren terug nog vooral te vinden waren in de grensgemeenten met Nederland, dus Antwerpen en Limburg, vinden we ze vandaag terug over heel België. Soms in woongebieden, maar vaker in agrarische gebieden. Nederlandse onderzoekers rapporteerden dat meer dan twee derde van de land- en tuinbouwers die ze bevroegd hadden, aangaven dat in hun buurt drugscriminelen gebruik maakten van agrarische gebouwen en -terreinen. Een op de vijf Nederlandse respondenten gaf ook aan zelf benaderd te zijn om hun gebouw of -terrein te gebruiken voor vermoedelijke drugscriminaliteit. De criminele groepen betalen vooraf en rijkelijk met cash geld en het draaien van de roze en paarse pilletjes kan starten.

Een minstens even groot probleem is dat die drugsproductie gepaard gaat met dumpingen van drugsafval. Om jullie een idee te geven: voor elke kilogram amfetamine die wordt geproduceerd, kan je tot 30 kilogram afval hebben. Dat afval bestaat uit resten van amfetamine, oplosmiddelen zoals aceton en sterke zuren. De gebruikte zuren zijn agressief en kunnen brandwonden veroorzaken. Dit afval moet je kwijt raken, dus het wordt gedumpt op de weg of wordt al rijdend uit een busje uitgegoten over onze wegen, het wordt achtergelaten in bossen, geloosd in waterwegen of in brand gestoken.

Onze aandacht vandaag ligt vooral bij het opruimen van de zichtbare aanwezigheid en schade van het labo en het afval: een korte termijnaanpak. In de praktijk wordt minder aandacht besteed aan de milieueffecten van drugsdumpingen op lange(re) termijn. Op de langdurige nefaste gevolgen voor het milieu en de algemene volksgezondheid: het feit dat dit afval in onze waterwegen of in het veevoeder terecht komt of dat de grond van een pand dat je koopt mogelijk verontreinigd is.

Met andere woorden: er is een algemene bewustwording dat we een probleem hebben op het vlak van druggerelateerde georganiseerde criminaliteit, maar de **sense of urgency**, die we duidelijk zien bij de cocaïne-gerelateerde problemen, lijkt minder sterk aanwezig bij andere

drugsmarkten en vormen van georganiseerde criminaliteit die minder zichtbaar maar daarom niet minder relevant zijn.

Waar we ook op lijken te botsen het laatste jaar, is de spanning tussen **de vraag, of soms zelfs eis, om snelle oplossingen** vanuit de bevolking, de politieke en wetenschappelijke wereld versus de complexiteit van 1) het samenbrengen van de juiste ingrediënten in een Belgische recept en 2) het feit dat die gekozen ingrediënten binnen dat recept tijd vragen om te renderen: vandaag 100 nieuwe mensen aanwerven, zal morgen niet zorgen voor een daling van de criminaliteit.

Om die eis wat te kaderen en vooral te begrijpen, verwijs ik graag naar een collega-filosoof die sprak over het *“identifiable victim effect”*. 110 000 kilogram inbeslaggenomen cocaïne verdwijnt als de zoveelste statistiek. Een aanwijsbaar en onschuldig slachtoffer echter, zoals de 11-jarige Firdaous, brengt terechte emotie en verontwaardiging met zich mee. Wat we het voorbije jaar dan ook merkten, is dat we de nood kunnen voelen om **“met nieuwe dingen en oplossingen”** te komen om die verontwaardiging te beantwoorden. Zo zijn heel wat nieuwe voorstellen de revue gepasseerd zoals het inzetten van het leger, de legalisering van cocaïne-bezit of strengere straffen voor mensen die drugs gebruiken. Ongeacht het feit of dit al dan niet goede acties zijn, kan de foute suiker of te veel suiker een cake ook doen mislukken. Ik ben geen keukenprinses en barslecht in het bakken van cake, maar ook in uitdrukkingen en metaforen, maar ik vertrouw erop dat jullie zich er iets bij kunnen voorstellen.

Wat ik vooral wil zeggen, is dat ik steeds hoop dat politiek in woelige tijden de kalmte en rust durft te bewaren, eenheid blijft tonen en opteert voor doordachte, samenhangende en evidence-informed acties.

Want opnieuw, snelle oplossingen en mirakeloplossingen bestaan niet weet je nog?

Maar wat zou dan wel kunnen werken? Ik zal en kan niet dé oplossing aanreiken, maar wel een aantal mogelijke ingrediënten. Er is niet 1 manier van werken voor alle vormen van drug-gerelateerde criminaliteit, maar er zijn wel een aantal basisingrediënten die standaard in ons recept aanwezig zijn: dat zijn beeldvorming, over de grens kijken, een samenspel van bestuurlijke en gerechtelijke maatregelen en geen repressie zonder preventie en zorg.

We beginnen bij de beeldvorming. Ik ben geschoold door Brice De Ruyver, een naam die ik hier eerder al vermeld heb en sommigen onder jullie hebben hem misschien persoonlijk gekend. Ik heb 10 jaar aan zijn zijde kunnen werken, als onderzoeker, assistent, doctoraatsstudent, postdoc en kort, te kort, als collega-professor tot aan zijn overlijden in 2017. Brice had een aantal stokpaardjes. Eén daarvan was “geen gedegen aanpak, zonder een gedegen beeldvorming”. En hij had gelijk.

Het is pas op basis van een duidelijk beeld dat we een integrale en geïntegreerde totaalaanpak kunnen formuleren: internationaal, nationaal, federaal, regionaal, lokaal, strafrechtelijk, bestuurlijk, repressie, zorg en preventie.

Ik licht 3 dingen ervan toe.

1. Kijk over de grens.

Met mijn Nederlandse collega Spapens en KULeuven collega Paoli hebben we in 2018 een onderzoek gevoerd naar de connectie tussen Belgische en Nederlandse drugsmarkten. De bevindingen uit dat onderzoek zijn, ondanks dat ze 5 jaar oud zijn, nog steeds actueel.

- Ons buikgevoel dacht dat er sprake was van een verschuiving van cannabis- en synthetische drugsproductie van Nederland naar België. Maar nee, het gaat om een expansie van het fenomeen naar België en een sterkere vergroeiing van Belgisch-Nederlandse criminele netwerken.
- Hetzelfde zien we op het niveau van de cocaïnesmokkel: een expansie van smokkel in Belgische en Nederlandse havens. Volgens ons onderzoek kunnen de Belgische en Nederlandse havens als tweelingen beschouwd worden. Afhankelijk van de opportuniteiten die aanwezig zijn in 1 van de havens, zoals aanwezigheid van corrupte medewerkers, maken criminele organisaties de keuze voor hun doorvoerhaven in België of Nederland. 2022 hebben we in Antwerpen afgesloten met een recordvangst aan inbeslaggenomen drugs. Drugs die niet in Antwerpen blijven, maar – vaak via Nederland- hun weg vinden naar de rest van Europa. Volgens mensen op het terrein kan je België en Nederland beschouwen als 1 crimineel speelveld. En bovendien zien we bij de uithalers in Antwerpen en het druggelateerd geweld op straat ook heel vaak Nederlandse minderjarigen opduiken. Op hen kom ik straks terug.

Wanneer we spreken over druggerelateerde georganiseerde criminaliteit in België hebben we duidelijk te maken met grensoverschrijdende en gemeenschappelijke problemen. Waar de grens voor criminele groepen een opportuniteit is, is die voor handhavingsactoren een hindernis. Maar gemeenschappelijke problemen vragen gemeenschappelijke acties, ook al verloopt die grensoverschrijdende samenwerking soms via gescheiden trajecten en met verschillende snelheden. Onze beide landen dragen een collectieve verantwoordelijkheid voor de beheersing van deze druggerelateerde criminaliteitsfenomenen. De gemeenschappelijke problemen kunnen alleen binnen de perken gehouden worden wanneer we ons gezamenlijk inzetten hiervoor. Losse initiatieven zullen onvoldoende in de beoogde effecten resulteren. Er is nood aan gecoördineerde acties om de georganiseerde criminaliteit te verhinderen, aan te pakken en te bestrijden.

2. De Belgische strafrechtsketen is verzadigd

De zonet geschetste problematieken op de diverse drugsmarkten vergen niet enkel van politionele en justitiële inspanningen, want als er 1 ding duidelijk is bij politiek, beleid én praktijk, dan is het wel dat onze Belgische strafrechtsketen al meerdere jaren oververzadigd is, in het bijzonder voor de aanpak van druggerelateerde georganiseerde criminaliteit.

We moeten deze fenomenen aanpakken met een **gerechtelijke en bestuurlijke component om niet alleen reactief maar ook proactief en preventief** op te treden tegen deze vorm van georganiseerde criminaliteit. Waar de illegale onderwereld en de legale bovenwereld elkaar raken, kan elke ketenpartner (politie, parket, rechtbank, gemeenten, belastingdienst, inspectiediensten etc.) een bijdrage leveren aan de aanpak ervan. De bestuurlijke en de gerechtelijke aanpak van georganiseerde criminaliteitsfenomenen mogen geen twee gescheiden werelden, geen silo's, zijn.

3. Je kan stellen dat de Belgische drughandelaar is doorgroeid tot een multinational
Praktijk en beleid zijn het er in België over eens dat de **top van criminele organisaties** repressief moet aangepakt worden. We hebben het niet zozeer over willekeurige inbeslagnames of het willekeurig aanpakken van kopstukken, want uit onderzoek blijkt dit minder effectief. Deze organisaties zijn immers bijzonder veerkrachtig en adaptief en zullen slechts heel kort even

van slag zijn. Het gericht aanpakken van criminele kopstukken en personen die een cruciale en essentiële functie uitoefenen noodzakelijk voor de productie en de handel, in beeld gebracht na bijvoorbeeld *crime scripting*, daarentegen kan nuttig zijn.

Maar het gaat ook over het inzetten op het afnemen van criminele vermogens, het voeren van financiële onderzoeken en in kaart brengen en volgen van criminele geldstromen onder de noemer: “Misdad mag niet lonen”. Dit is iets dat we al jaren verkondigen maar we moeten tegelijk erkennen dat het niet evident is om hiervoor specifieke profielen aan te trekken én vooral te houden. Werken voor de overheid klinkt en is immers niet voor iedereen aantrekkelijk.

Dat was het kort voor de top. Daarnaast is er een aanpak nodig voor de onderlaag van deze criminele organisaties. Hierin zien we vaak personen die door de vangnetten van onze maatschappij gevallen zijn en toegeven aan de lokroep van criminele organisaties voor snel geldgewin. Sommigen gebruiken problematisch drugs en hun huizen worden gebruikt als drugs stockage plaats, anderen zijn minderjarigen. Dit is wat ze in Nederland wel eens “de jonge aanwas” noemen. Maar je hebt ook de doorgroeiers, dit zijn de schakels tussen de jonge aanwas en de hogere leden binnen de criminele groep. Zij werven de jonge aanwas en sturen hen aan. Geld en status zijn belangrijke drijfveren maar een deel wordt erin getrokken. Sommigen hebben een verleden in straatbendes, anderen komen uit het niets in beeld.

Voor deze personen die problematisch gebruiken, de jonge aanwas en doorgroeiers, de onderlaag van een organisatie dus, moeten we ook **investeren in het versterken van de sociale vangnetten**: onderwijs, vrije tijd, toeleiding naar legitiem werk en hulpverlening voor hen die te kampen hebben met een drugprobleem.

Op dat vlak kunnen we ons laten inspireren door onze noorderburen. In enkele steden, zoals Amsterdam, lopen projecten met regiewerkers, gericht op vroegtijdig contact maken met deze groep en het bieden van een persoonsgerichte aanpak. Van zodra ze hen in beeld hebben, maken ze contact en zetten ze in op zorg- en gedragsverandering en het zichtbaar maken van een positieve dagbesteding. Werk is hierbij één van de meest cruciale domeinen. Deze regiewerkers laten jongeren zien dat het mogelijk is om op een legale en positieve manier een leven op te bouwen.

Een topic dat hieraan verbonden is, is het **tegengaan van de normalisering van druggebruik en de vraag naar het verantwoordelijk stellen van de personen die drugs gebruiken.**

Laten we eerst stil staan bij die normalisering. Om te weten of er sprake is van normalisering kijken we naar parameters zoals beschikbaarheid van drugs, recent druggebruik, attitudes over gebruik:

1) Beschikbaarheid. Het klopt dat het vandaag makkelijker is dan 10 jaar geleden om aan drugs te komen. Vandaag kan drugs digitaal besteld worden en 30 min later thuis geleverd worden.

2) Recent gebruik. Over een periode van 10 jaar zien we inderdaad een stijging in het gebruik van illegale drugs. We lezen bvb vaak dat er een verdubbeling is in het gebruik van cocaïne sinds 2008. Ik geef je in dat verband het concrete cijfer: tussen 2008 en 2018 zien we inderdaad een verdubbeling in het gebruik van cocaïne bij de algemene bevolking 18-64 jaar van 0,8% naar 1,7%. Het dubbele. Maar wat minstens even belangrijk is, is te herhalen dat de meeste mensen nog steeds geen illegale drugs gebruiken.

3) Attitudes over gebruik. Recent las ik in een Nederlandse krant over een onderzoek waarbij 26000 panelleden bevestigd werden over het al dan niet accepteren van XTC en cocaïnegebruik. 77% van de bevestigde Nederlandse jongeren tussen 18 en 34 jaar gaf aan dat af en toe cannabis roken moet kunnen. De helft vindt het slikken van een XTC pil prima, 24% (een kwart) vindt af en toe cocaïne snuiven vrij normaal. 84% geeft echter aan dat mensen die XTC of cocaïne gebruiken, medeverantwoordelijk zijn voor het in stand houden van de drugscriminaliteit maar slechts 9% van de respondenten die daadwerkelijk cocaïne gebruiken, vinden dat zij de drugscriminaliteit in stand houden.

Personen die drugs gebruiken, zijn inderdaad een onderdeel van dit complex probleem en dus het illegale circuit. En iedereen mag aangesproken worden op zijn verantwoordelijkheid. Dat maakt een samenleving sterker en hechter.

In de praktijk is het **directe verband tussen het geweld en de persoon die drugs gebruikt complex.** Je kan gelijkaardige discussies rond persoonlijke verantwoordelijkheid ook terug-

vinden in andere domeinen zoals de klimaatcrisis. Zonder Belgische gebruikers is er geen lokale markt, maar de drugs waarvoor er gisteren granaten weerklonken in de straten, zijn voor het overgrote deel bestemd voor het buitenland. Het gaat vooral om conflicten tussen het middenkader van de drugsimport, uithalers en coördinatoren, niet de kleinere straatdealers en de Belgische gebruiker.

Het is een menselijke reactie om te zeggen: strenger straffen zal zorgen voor minder gebruik. Als ik even terugga naar dat Nederlandse onderzoek: 55% van de respondenten vond dat mensen die XTC of cocaïne gebruiken, harder moeten aangepakt worden. De meerderheid dus. Personen die daadwerkelijk die drugs gebruiken, gaven dan weer aan dat het weinig zin heeft: slechts 10% zou minder XTC of cocaïne gebruiken als ze het risico lopen om ook met een kleine hoeveelheid bestraft te worden, vooral omdat ze de pakkans als laag blijven inschatten *“politie heeft niet de capaciteit om zich met ons, de kleine gebruiker, bezig te houden”*.

Als ik al het onderzoek ter zake bekijk -*want hierover hebben we wel heel wat evidentie-*, kan ook ik zeggen: ik vind **de link tussen strenger straffen en minder druggebruik niet onmiddellijk terug**. Of ik gebruik een verkeerde zoekstrategie.

Er is een bepaald gevaar verbonden aan deze oproep: namelijk dat we te weinig rekening houden met structurele factoren, de omgeving, waaronder jullie en ik, wij als een samenleving. **Het gevaar van puur responsabiliseren en met de vinger wijzen kan bij een groep personen die drugs gebruiken leiden tot stigma**. Onderzoek geeft aan dat stigma ervoor kan zorgen dat mensen hun weg niet vinden naar de drughulpverlening. Personen die verslaafd zijn, zijn echter gebaat bij een doorverwijzing naar geschikte hulpverlening zodat de kern van hun probleem kan aangepakt worden. Dat dit werkt, hebben een aantal **proefprojecten in het Gentse** hier mooi aangetoond. Het Gentse parket en rechtbank bleken immers een aantal keer pionier en een perfecte proeftuin te zijn voor samenwerkingen tussen justitie en hulpverlening die hun impact hebben bewezen op het vlak van daling druggebruik, criminaliteit én een toename in algemeen welzijn en functioneren. Ik denk in het bijzonder aan Proefzorg en de Drugbehandelingskamer.

We moeten als samenleving dus vooral ook blijvend investeren in de structuur, onze vangnetten zoals een voldoende uitgebreid hulpverleningsaanbod en personen die verslaafd zijn de

weg tonen hiernaar. Wij hebben op dat vlak allemaal een rol te spelen in het bouwen en tonen van de wegen naar herstel.

Tot slot wil ik het hebben over de **woorden** die we kiezen om de fenomenen waarmee we vandaag te maken hebben, te beschrijven.

Naast het containerbegrip “ondermijning”, maar daarbij ga ik niet stil staan want dat vraagt een bijkomend relaas van 30 minuten, vind ik dat we te veel oorlogstaal hanteren: “War on drugs”, “Narcoterrorisme”, “narcostaat”.

Neem nu die term “narcostaat”, die mij al te vaak voor de voeten geworpen wordt zoals ik eerder heb vermeld.

Moeten we ervoor beducht zijn? Zeer zeker. Is het aan de orde in België: volgens mij niet, toch niet volgens de definitie die ik gebruik.

Een narcostaat is voor mij immers een staat waarin het bestuur in handen is van criminele organisaties. Ik hoor wekelijks mensen uit de praktijk en ik kan je verzekeren dat de meeste van deze mensen niet geleid worden door drugsbaronnen; Keerzijde daarvan is wel dat we zien dat rechtshandhavers, ministers kunnen bedreigd worden. We hebben het voorbije jaar ook gezien dat criminele organisaties zich openlijk verzetten tegen hen, getuige de ontvoeringspoging op onze minister van Justitie.

Dat betekent absoluut niet dat er geen corruptie of integriteitsproblemen zijn. Want die zijn er wel degelijk, in diverse domeinen en rangen.

Lang werd bijvoorbeeld gedacht dat hulp van binnenuit niet nodig was om drugs te smokkelen via zeehavens, omdat er voldoende mogelijkheden waren om zonder corruptie cocaïne veilig te stellen. Maar door verregaande vormen van toezicht en beveiliging is deze hulp van binnenuit, onder andere voor het geven van informatie of het verlenen van toegang tot de haven inmiddels noodzakelijk. Of zoals een drughandelaar tijdens een onderzoek ons ooit vertelde: *“Met geld kan je veel. Je kan mensen in hoge posities omkopen. Je kan nog zoveel apparatuur*

laten maken, scanners en noem het maar op. Maar als het systeem bestuurd wordt door een mens, kan je de mens die dat apparaat bestuurt, omkopen”.

Maar de oorlogstaal die we vaak horen en gebruiken, daarin schuilt volgens mij wel een gevaar. Oorlogstaal kan ingezet worden als een propagandamiddel om negatieve connotaties op te wekken. Het schept de verwachting bij een bevolking dat enkel het leger het drugsprobleem kan oplossen. We kunnen oorlogstaal in deze tijd missen. Doordachte, beredeneerde acties daarentegen, kunnen wel “vrede” brengen.

Dames en heren, de uitdagingen waarmee we vandaag geconfronteerd worden rond druggerelateerde georganiseerde criminaliteit zijn complex. We moeten erkennen dat er geen snel en eenvoudig 1-pans-recept is.

Als we de stroom willen keren, als we werkelijk verandering willen bekomen, dan moeten we soms tegen de stroom ingaan wanneer dat nodig is. We moeten durven afwijken van gemakkelijke oplossingen en inzetten op duurzame verandering. Op een **aangepast recept** voor onze cake. We moeten samenwerken, over grenzen heen, met een langetermijnvisie voor ogen. Een integrale aanpak waarin bestuurlijke en gerechtelijke maatregelen hand in hand gaan met aandacht voor alle aspecten van de drugsmarkten en een verantwoordelijkheidsgevoel van zowel de overheid als de samenleving als geheel.

Laten we verder niet enkel focussen op de zichtbare manifestaties van deze criminaliteit, maar ook aandacht hebben voor de minder zichtbare maar daarom niet minder schadelijke vormen van georganiseerde criminaliteit, inclusief corruptie. Laten we investeren in preventie, in het versterken van sociale vangnetten en in bewustwording.

Alleen dan kunnen we de uitdagingen van druggerelateerde georganiseerde criminaliteit werkelijk aangaan en een positieve impact creëren voor onze samenleving en toekomstige generaties.

Dank u wel.

*

* *

Hartelijk dank voor deze boeiende uiteenzetting, Professor Colman.

U heeft het gehoord, geachte genodigden, de strijd is niet gestreden. Er zijn gelukkig positieve evoluties. Zo was de rechtbank van eerste aanleg van Oost-Vlaanderen met zijn drugbehandelingskamer één van de pioniers van een vernieuwde aanpak. Het model kreeg navolging in de vorm van drugbehandelingstrajecten in de rechtbank van eerste aanleg van West-Vlaanderen, afdeling Brugge, en van drugopvolgingskamers in de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, afdeling Antwerpen, en zal nu ook in wetgeving gegoten worden.¹⁰

De cijfers liegen immers niet: 1 dossier op 4 behandeld door de kamer van inbeschuldigingstelling in Gent is druggerelateerd, 35 à 40% van de dossiers voorlopige hechtenis behandeld door de Gentse kamer van inbeschuldigingstelling zijn druggerelateerd, bij de controle van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden door de KI gaat het zelfs om 50 à 60% van de gecontroleerde dossiers. Zware druggerelateerde dossiers krijgen met andere woorden binnen ons ressort de aandacht die ze verdienen.

In die context werd inmiddels ook een drugscommissaris aangesteld, collega Ine Van Wymeersch. Ook op haar schouders rust de taak om de komende jaren de inspanningen tegen de drugscriminaliteit te analyseren, de nodige aanbevelingen te doen en te coördineren tussen alle betrokken actoren op het terrein.

En ondertussen vraagt dus ook de druggebruiker, klein of groot, onze aandacht. Naast de strijd tegen het illegale aanbod van drugs dient er immers ook zwaar geïnvesteerd te worden in preventie, de oorzaken van verslaving moeten worden aangepakt en jongeren moeten beter beschermd worden tegen de aanlokkelijke voorstellen van de drugdealers. Ook dient de vraag gesteld: is onze jeugd echt blind voor wat er in de wereld, in Midden- en Zuid-Amerikaanse landen gebeurt? Of dichterbij ons, in Nederland bijvoorbeeld? Des te erger als het gaat om cocaïne-snuivende volwassenen!

Kortom, bewustmaking op alle niveaus blijft noodzakelijk.

¹⁰ Wetsontwerp om justitie menselijker, sneller en straffer te maken III, Parlementaire stukken 55K3322/011, <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/3322/55K3322011.pdf>

3. IN MEMORIAM

Naar aanleiding van de opening van het gerechtelijk jaar besteden we traditioneel aandacht aan de activiteiten van het voorbije jaar. Traditiegetrouw past het ook even terug te denken aan onze collega's, medewerkers en leden van de balies van het ressort die niet meer in ons midden vertoeven.

Graag dus enkele ogenblikken van ingetogenheid voor:

ALLEGAERT Marc

Emeritus ondervoorzitter-onderzoeksrechter en rechter in de familie- en jeugdrechtbank bij de rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, overleden op 8 november 2022.

BRESSINCK Luc

Assistent bij de rechtbank van eerste aanleg, afdeling Gent, overleden op 25 juli 2023.

COPPENS André

Ere-voorzitter bij de ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Oudenaarde, overleden op 10 oktober 2022.

DECALUWE Lieven

Ere-advocaat aan de balie Gent, overleden op 31 mei 2023.

DEGROOTE Joris

Ere-rechter bij de ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Kortrijk, overleden op 7 oktober 2022.

DE KOKER Wim

Ere-rechter in ondernemingszaken bij de ondernemingsrechtbank Gent, overleden op 3 januari 2023.

DE ROECK Katia

Ere-advocaat aan de balie Gent, overleden op 6 februari 2023.

FLOREN Dirk

Ere-kamervoorzitter in het hof van beroep te Gent en plaatsvervangend magistraat, overleden op 3 april 2023.

HAUTMAN Jenny

Rechter en ere-ondervoorzitter bij de rechtbank van eerste aanleg, afdeling Oudenaarde, overleden op 1 februari 2023.

HEERMAN Cyriel

Ere-advocaat en gewezen stafhouder aan de balie Oudenaarde, overleden op 13 december 2022.

MUYLLE Marnix

Advocaat en oud-stafhouder aan de balie West-Vlaanderen, afdeling Ieper, overleden op 2 april 2023.

PAUWELS Noël

Ere-rechter in ondernemingszaken bij de ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Oostende, overleden op 25 maart 2023.

T'JONCK Robert

Ere-advocaat en oud stafhouder aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 9 september 2022.

VANBIERVLIEET Johan

Rechter in ondernemingszaken bij de ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Kortrijk, overleden op 6 januari 2023.

VAN DAMME Antoon

Ere-advocaat en gewezen stafhouder aan de balie Gent, overleden op 10 februari 2023.

VAN DEN BROECKE Joseph

Advocaat en oud-stafhouder aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 18 oktober 2022.

VAN DE SIJPE Dirk

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 28 juni 2023.

VAN DORPE Bruno

Ere-advocaat en oud-stafhouder aan de balie West-Vlaanderen, afdeling Kortrijk, overleden op 23 december 2022.

VANDROMME Philippe

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 25 mei 2023.

VANHOECKE Claudine

Telefoniste bij de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Oudenaarde, overleden op 26 juli 2022.

VAN ISTERDAEL Nicole

Emeritus kamervoorzitter in het hof van beroep te Gent, overleden op 10 augustus 2023.

VANNIEUWENHUYSE Pierre

Ere-rechter in ondernemingszaken bij de ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Oostende en Brugge, overleden op 4 december 2022.

VANSEVENANT Bart

Rechter in ondernemingszaken bij de ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Oostende, overleden op 11 oktober 2022.

VERSTUYFT Dirk

Rechter op rust bij de politierechtbank van Oost-Vlaanderen, overleden te Gent op 15 september 2022.

WILLAERT Herman

Ere-advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 21 oktober 2022.

*

* *

Voor de Koning, vorder ik dat het aan het Hof behage te verklaren dat het zijn werkzaamheden zou hervatten.

4. TABELLEN

HOF VAN BEROEP¹¹

BURGERLIJKE ZAKEN¹²

		2019	2020	2021
Input	Hangende zaken op 1/1	6.834	6.199	5.967
	Nieuw ingeleide zaken	3.387	3.211	3.378
	Totaal	10.221	9.410	9.345
Output	Eindarresten	3.507	3.140	3.294
	Weggelaten zaken	355	213	197
	Voegingen en beschikkingen	161	90	121
	Totaal	4.023	3.442	3.612
Stock¹³	6.198	5.967	5.733	

Bron: griffie van het Hof van Beroep

FAMILIALE ZAKEN¹⁴

Input	Familiale zaken	Aandeel binnen totaal burgerlijke zaken
2014	905	22,11%
2015	967	24,32%
2016	877	24,99%
2017	907	26,47%
2018	1.022	27,78%
2019	998	29,47%
2020	950	29,59%
2021	1.003	29,69%

Bron: griffie van het Hof van Beroep

¹¹ Het is van belang te wijzen op het feit dat er verschillen mogelijk zijn met de cijfers die gepresenteerd worden in het werkingsverslag van het Hof van beroep. Deze zijn enkel te wijten aan verschillend gehanteerde telregels die bij elke tabel verduidelijkt worden.

¹² Alle cijfers van de burgerlijke zaken van het Hof van beroep, met inbegrip van fiscale zaken, zijn gebaseerd op de statistiek Agora, een databank van de burgerlijke griffies van de Hoven van Beroep bij F.O.D. Justitie. Het verschil met de cijfers van het werkingsverslag van het Hof van beroep (bijlage I) is te wijten aan het feit dat daar de jeugd- en familiezaken wel worden bijgeteld. Deze zaken worden in een aparte tabel opgenomen in dit verslag van het rechtspreken. De zaken die vastgesteld worden voor kamer 11sexies worden geteld bij de burgerlijke zaken uit deze tabel.

¹³ In de realiteit zal men zien dat de hangende zaken per 31 december meestal verschillen van het aantal hangende zaken per 1 januari van het daaropvolgende jaar. Als voorbeeld: wat de statistieken van de parketten van eerste aanleg betreft, wordt er ieder jaar een automatische zuivering gedaan waarbij hangende zaken ouder dan 10 jaar, waar niets meer mee is gebeurd, worden afgeboekt en dus niet langer bij de hangende zaken worden gerekend.

¹⁴ Voor de familiale zaken zijn enkel de instroomcijfers en de verhouding tot het totaal van de burgerlijke cijfers beschikbaar. Deze zaken zitten dus ook vervat in de cijfers van de voorgaande tabel.

CORRECTIELE ZAKEN¹⁵

2021		Gemeen recht	Sociaal recht	Voorrecht rechtsmacht	Totaal
Input	Hangende zaken op 1/1	960	52	5	1.017
	Hangende burgerlijke belangen op 1/1				130
	Nieuw ingeleide zaken	1.392	61	4	1.457
	Nieuwe zaken burgerlijke belangen				153
	Beroepen tegen afwijzing VI				20
	Verzetten				24
	Totaal				
Output	Eindarresten	1.419	64	8	1.491
	waarvan voegingen				
	Arresten uitsluitend burgerlijke belangen				162
	Weggelaten burgerlijke belangen				
	Arrest tegen beroep afwijzing VI				20
	Totaal				

Bron: PAGE-systeem en griffie van het Hof van Beroep

2020		Gemeen recht	Sociaal recht	Voorrecht rechtsmacht	Totaal
Input	Hangende zaken op 1/1	1.059	59	9	1.127
	Hangende burgerlijke belangen op 1/1				
	Nieuw ingeleide zaken	1.319	40	5	1.364
	Nieuwe zaken burgerlijke belangen				
	Beroepen tegen afwijzing VI				28
	Verzetten				35
	Totaal				
Output	Eindarresten	1.247	57	9	1.313
	waarvan voegingen				19
	Arresten uitsluitend burgerlijke belangen	0	0	0	0
	Weggelaten burgerlijke belangen				0
	Arrest tegen beroep afwijzing VI				28
	Totaal				

Bron: PAGE-systeem en griffie van het Hof van Beroep

¹⁵ De cijfers m.b.t. de nieuw ingeschreven zaken, hangende zaken op 1/1 en de verzetten zijn afkomstig van het parket-generaal en auditoraat-generaal, de cijfers m.b.t. verzetten, tussenarresten en eindarresten van de griffie van het Hof van beroep. Voor 2019 en 2020 zijn er geen cijfers beschikbaar over de burgerlijke belangen en werd ons enkel het totaal aantal tussenarresten aangeleverd.

2019		Gemeen recht	Sociaal recht	Voorrecht rechtsmacht	Totaal
Input	Hangende zaken op 1/1	875	83	2	960
	Hangende burgerlijke belangen op 1/1				
	Nieuw ingeleide zaken	1.271	59	11	1.341
	Nieuwe zaken burgerlijke belangen				
	Beroepen tegen afwijzing VI				20
	Verzetten				24
	Totaal				
Output	Eindarresten	1.202	73	4	1.279
	waarvan voegingen				22
	Arresten uitsluitend burgerlijke belangen	0	0	0	0
	Weggelaten burgerlijke belangen				0
	Arrest tegen beroep afwijzing VI				20
	Totaal				

Bron: PAGE-systeem en griffie van het Hof van Beroep

PROTECTIONELE JEUGDZAKEN¹⁶

		2019	2020	2021
Input	Hangende zaken op 1/1	14	18	15
	Hangende zaken burgerlijke belangen op 1/1	0	0	0
	Nieuw ingeleide zaken	164	167	157
	Totaal	178	185	173
Output	Eindarresten	150	172	150
	Voegingen	0	1	1
	Totaal	150	173	151
Stock³		28	12	22

Bron: PAGE-systeem en griffie van het Hof van Beroep

KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING: EINDARRESTEN¹⁷

alle eindarresten exclusief arresten inzake eerherstel ¹⁸ :	
2021	1.956
2020	2.002
2019	1.913
inzake eerherstel :	
2021	158
2020	209
2019	187

Bron: griffie van het Hof van Beroep

¹⁶ De cijfers m.b.t. de nieuw ingeschreven zaken en hangende zaken op 1/1 zijn afkomstig van het parket-generaal. De rest van het cijfermateriaal is afkomstig van de griffie van het Hof van beroep.

¹⁷ De cijfers zijn gebaseerd op het aantal vorderingen, hetgeen inhoudt dat meerdere arresten (bvb. inzake voorlopige hechtenis) betrekking kunnen hebben op eenzelfde zaak.

¹⁸ Inclusief de verwijzingen naar het hof van assisen. Tevens zijn de tussenarresten en de arresten VI niet inbegrepen.

HOF VAN ASSISEN¹⁹

		Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal
2021	Hangende zaken op 1/1	5	8	13
	Door de KI verwezen naar het Hof van Assisen	4	8	12
	Arresten	3	7	10
2020	Hangende zaken op 1/1	6	5	11
	Door de KI verwezen naar het Hof van Assisen	2	8	10
	Arresten	3	5	8
2019	Hangende zaken op 1/1	9	6	15
	Door de KI verwezen naar het Hof van Assisen	2	4	6
	Arresten	5	5	10

Bron: parket-generaal

PARKET-GENERAAL BIJ HET HOF VAN BEROEP

BURGERLIJKE ADVIEZEN EN CONCLUSIES²⁰

	2019		2020		2021	
	adviezen	conclusies	adviezen	conclusies	adviezen	conclusies
Adoptie	7	3	9	2	6	.
Afstamming	2	.	14	1	11	.
Echtscheiding	7	.	2	.	9	.
Familiekamer	225	.	189	1	248	1
Handelsrechterlijk	41	.	41	4	36	4
Minderjarigen	9
Nationaliteitskeuze	20	25	21	7	13	6
Schijnhuwelijk	21	8	17	2	18	2
Staatlozen	5	11	13	6	7	1
Overige	33	1	44	.	48	2
Totaal	370	46	349	23	396	16

Bron: PAGE-systeem

¹⁹ De categorie 'hangende zaken op 1/1' heeft betrekking op de zaken die voorafgaand het referentiejaar door de KI verwezen werden naar het Hof van Assisen en die nog niet afgesloten zijn door een arrest.

²⁰ Deze tabel maakt melding van het aantal conclusies die werden neergelegd of adviezen die werden uitgebracht: in een zaak kan meermaals zijn geconcludeerd (als partij is dit de regel) of er kunnen meerdere adviezen gegeven zijn. Met het oog op een correcte weergave van de activiteiten wordt aldus geteld op het niveau van de handeling, en niet op zaakniveau.

RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG

BURGERLIJKE ZAKEN

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Input	2021	2.894	2.210	791	3.556	1.410	335	362	11.558
Nieuwe zaken ²¹	2020	3.118	2.074	796	3.028	1.401	405	403	11.225
	2019	3.161	2.045	830	3.172	1.501	368	395	11.472
Output	2021	2.896	2.556	957	2.806	1.518	377	425	11.535
Eindvonnissen, samenvoegingen, doorhalingen, weglatingen & beschikkingen	2020	2.845	2.108	741	2.863	1.544	585	433	11.119
	2019	3.222	2.643	941	3.437	1.555	441	480	12.719

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

CORRECTIONELE ZAKEN

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Input	2021	3.408	4.341	1.060	2.384	1.953	461	410	14.017
Nieuw ingeschreven zaken	2020	2.761	2.871	888	2.284	1.718	383	365	11.270
	2019	2.934	2.801	896	2.253	1.461	478	472	11.295
Output	2021	3.566	4.080	1.063	2.400	1.904	457	424	13.884
Afgesloten dossiers	2020	3.325	2.960	887	2.357	1.719	452	365	12.065
	2019	3.373	3.201	977	2.589	1.564	515	485	12.704

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

²¹ Nieuwe zaken van alle rollen samen (algemene rol, rol van verzoekschriften, rol van kortgedingen, aanvragen rechtsbijstand, rol van de arrondissementsrechtbank).

JEUGDZAKEN²²

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Vonnissen in protectionele MOF-zaken	2021	114	177	117	143	237	50	26	864
	2020	84	218	95	149	225	106	14	891
	2019								
Beschikkingen in protectionele MOF-zaken	2021	423	491	119	278	235	19	32	1.597
	2020	370	479	133	285	237	8	17	1.529
	2019								
Vonnissen in protectionele VOS-zaken	2021	1.096	1.534	551	1.148	835	282	310	5.756
	2020	2.010	2.696	777	2.068	1.607	532	513	10.203
	2019								
Beschikkingen in protectionele VOS-zaken	2021	1.192	1.205	446	1.095	696	212	306	5.152
	2020	2.261	2.369	825	2.236	1.388	637	604	10.320
	2019								

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

FAMILIERECHTBANKEN

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort	
Input	Nieuwe zaken ²³	2021	3.044	3.236	1.111	2.779	2.143	618	417	13.348
		2020	3.263	3.407	1.128	2.865	2.242	679	423	14.007
		2019	3.626	3.511	1.386	3.199	2.352	678	541	15.293
Output	Vonnissen en beschikkingen ²⁴	2021	3.073	3.194	1.239	2.943	2.338	674	491	13.952
		2020	3.089	3.360	1.048	2.892	2.104	652	506	13.651
		2019	2.432	3.517	1.345	2.893	2.182	654	597	14.620

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

²² Er zijn hier geen gegevens omtrent de hangende en ingeleide zaken omwille van de specifieke materie. Een hangende zaak kan immers een eindrichting hebben gekregen, doch blijft hangend omdat de uitgesproken maatregel jaarlijks herzien dient te worden. Daarnaast liet het college van hoven en rechtbanken weten dat er 2019 slechts partiële cijfers beschikbaar zijn voor de rechtbanken van eerste aanleg – sectie jeugdzaken wegens het gebruik van een nieuwe applicatie. Bijgevolg worden er voor deze jaren geen gegevens weergegeven.

²³ Nieuwe zaken van alle rollen samen (algemene rol, rol van de eenzijdige verzoekschriften, niet op de rol der verzoekschriften ingeschreven verzoekschriften rol van kort geding).

²⁴ Zonder weglatingen.

PARKET BIJ DE RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG

CORRECTIONELE AFDELING (deel 1: algemeen overzicht van doorstroom)

			Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal ressort
Input	Hangende zaken op 01/01	2021	10.361	8.826	3.165	9.461	9.427	1.543	1.421	44.204
		2020	11.742	7.814	3.501	7.952	7.772	1.330	1.016	41.127
		2019	12.268	7.806	3.080	7.291	7.682	1.646	1.617	41.390
	Nieuw ingeschreven zaken*	2021	34.303	34.412	7.903	26.511	20.709	5.114	4.641	133.593
		2020	33.507	33.378	8.192	29.522	21.322	7.035	5.356	138.312
		2019	35.847	30.929	10.179	21.762	18.205	5.334	3.978	126.234
	Heropende zaken	2021	638	841	264	708	404	147	80	3.082
		2020	880	849	221	657	330	233	109	3.279
		2019	1.229	874	237	803	513	344	179	4.179
	Totaal	2021	45.302	44.079	11.332	36.680	30.540	6.804	6.142	180.879
		2020	46.129	42.041	11.914	38.131	29.424	8.598	6.481	182.718
		2019	49.344	39.679	13.496	29.856	26.400	7.324	5.774	171.873
Output	Seponering	2021	17.454	20.715	4.534	15.456	10.813	2.403	2.996	74.371
		2020	20.126	19.837	4.659	16.341	10.488	2.851	3.131	77.433
		2019	23.974	21.103	6.554	13.892	11.632	3.029	3.502	83.686
	Voeging	2021	4.690	3.702	1.066	4.565	2.401	687	451	17.562
		2020	4.844	3.371	902	4.595	2.915	1.103	426	18.156
		2019	5.957	3.381	891	4.075	2.435	1.077	438	18.254
	Ter beschikking	2021	1.369	3.054	529	1.837	1.299	279	328	8.695
		2020	1.561	2.476	591	1.653	1.042	233	472	8.028
		2019	1.941	2.625	677	1.282	885	282	270	7.962
	Betaalde MS	2021	5.240	3.620	1.178	3.205	2.434	597	646	16.290
		2020	3.118	2.945	945	3.101	1.859	1.393	592	13.953
		2019	896	731	496	594	512	107	74	3.410
	Bemiddeling en maatregelen gelukt	2021	199	116	66	36	92	41	37	587
		2020	217	87	71	31	91	61	20	578
		2019	204	110	79	25	81	73	40	612
	Raadkamer voor regeling rechtspleging	2021	723	666	151	606	358	84	137	2.725
		2020	783	527	171	605	313	84	99	2.582
		2019	687	538	122	596	237	130	151	2.461
	Dagvaarding	2021	4.271	3.285	626	1.816	1.548	338	511	12.395
		2020	3.122	1.829	529	2.026	1.649	491	270	9.916
		2019	1.770	1.111	525	1.015	762	289	133	5.605
	Overige richtinggevende beslissingen	2021	2.289	1.945	275	421	1.753	826	40	7.549
		2020	2.249	1.642	651	297	1.614	824	39	7.316
		2019	2.000	2.012	404	369	1.799	965	24	7.573
Totaal	2021	36.235	37.103	8.425	27.942	20.698	5.255	5.146	140.174	
	2020	36.110	32.714	8.519	28.649	19.971	7.040	5.049	138.052	
	2019	37.419	31.611	9.748	21.848	18.343	5.952	4.632	129.553	
Stock	2021	9.067	6.976	2.907	8.738	9.842	1.549	996	40.705	
	2020	10.019	9.327	3.395	9.482	9.453	1.558	1.432	44.666	
	2019	11.925	8.068	3.748	8.008	8.067	1.372	1.142	42.320	

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

CORRECTIONELE AFDELING (deel 2: Beeld van de vereenvoudigde processen-verbaal)²⁵

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Vereenvoudigde processen-verbaal	2021	58.186			40.078			98.264	
	2020	58.487			39.609			98.096	
	2019	71.865			48.313			120.178	

Bron: ANG - federale politie

CORRECTIONELE AFDELING (deel 3: Detailbeeld van de seponeringen)

		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Seponering- Technisch	2021	11.958	12.787	2.870	9.753	6.587	1.210	1.760	46.925
	2020	13.678	10.499	2.786	10.213	6.461	1.311	2.087	47.035
	2019	16.245	13.473	4.804	7.778	7.016	1.660	2.087	53.063
Seponering- Opportuniteit	2021	5.490	7.916	1.662	5.699	4.183	1.193	1.236	27.379
	2020	6.537	9.331	1.872	6.126	4.023	1.540	1.044	30.473
	2019	7.729	7.629	1.750	6.111	4.615	1.369	1.415	30.618

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

²⁵ Deze gegevens zijn afkomstig van de federale politie. Er werden enkel gegevens op basis van het nieuwe gerechtelijke landschap aangeleverd.

CORRECTIONELE AFDELING (deel 4: Doorlooptijden naargelang de afsluitende beslissing)

DOORLOOPTIJDEN VAN DEZE DOSSIERS: GEMIDDELD AANTAL DAGEN, VAN BINNENKOMST DOSSIER TOT:																	
		Gent		Dendermonde		Oudenaarde		Brugge		Kortrijk		Ieper		Veurne		Totaal Ressort	
		aantal	duur	aantal	duur	aantal	duur	aantal	duur	Aantal	Duur	aantal	duur	aantal	duur	aantal	duur
Seponering	2021	17.454	96	20.715	80	4.534	148	15.456	115	10.813	162	2.403	116	2.996	87	74.371	109
	2020	20.126	121	19.837	96	4.659	149	16.341	118	10.488	171	2.851	114	3.131	91	77.433	121
	2019	23.974	126	21.103	76	6.554	118	13.892	126	11.632	142	3.029	131	3.502	145	83.686	116
Voeging	2021	4.690	152	3.702	147	1.066	171	4.565	178	2.401	167	687	94	451	74	17.562	157
	2020	4.844	186	3.371	170	902	163	4.595	185	2.915	150	1.103	91	426	122	18.156	169
	2019	5.957	147	3.381	120	891	131	4.075	164	2.435	137	1.077	104	438	122	18.254	141
Ter beschikking	2021	1.369	70	3.054	84	529	57	1.837	104	1.299	76	279	85	328	54	8.695	82
	2020	1.561	113	2.476	92	591	71	1.653	284	1.042	106	233	121	472	592	8.028	166
	2019	1.941	50	2.625	59	677	46	1.282	131	885	100	282	56	270	167	7.962	75
Betaalde Minnelijke Schikking	2021	5.240	31	3.620	60	1.178	98	3.205	66	2.434	64	597	101	646	53	16.920	57
	2020	3.118	46	2.945	79	945	112	3.101	51	1.859	75	1.393	84	592	53	13.953	67
	2019	896	91	731	170	496	193	594	148	512	207	107	292	74	212	3.410	159
Bemiddeling en maatregelen gelukt	2021	199	582	116	790	66	678	36	765	92	671	41	731	37	792	587	683
	2020	217	573	87	722	71	739	31	606	91	631	61	823	20	636	578	655
	2019	204	505	110	785	79	745	25	575	81	563	73	678	40	608	612	624
Raadkamer voor regeling rechtspleging	2021	723	306	666	343	151	496	606	462	358	391	84	291	137	395	2.725	375
	2020	783	319	527	344	171	431	605	511	313	453	84	362	99	539	2.582	403
	2019	687	296	538	335	122	556	596	505	237	430	130	358	151	539	2.461	399
Dagvaarding	2021	4.271	173	3.285	214	626	374	1.816	172	1.548	246	338	226	511	176	12.395	205
	2020	3.122	217	1.829	241	529	339	2.026	179	1.649	215	491	189	270	180	9.916	217
	2019	1.770	290	1.111	248	525	336	1.015	189	762	254	289	316	133	261	5.605	263
Overige richtinggevende beslissingen	2021	2.289	132	1.945	100	275	125	421	112	1.753	163	826	49	40	203	7.549	121
	2020	2.249	149	1.642	115	651	92	297	151	1.614	166	824	68	39	211	7.316	131
	2019	2.000	173	2.012	92	404	72	369	100	1.799	126	965	71	24	297	7.573	119

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

CORRECTIONELE AFDELING (deel 5: Detailbeeld van de hangende zaken op 1 januari 2021)²⁶

jaar van in- stroom	Gent		Dendermonde		Oudenaarde		Brugge		Kortrijk		Ieper		Veurne		Totaal Ressort	
	aantal	kolom %	aantal	kolom %	aantal	kolom %	aantal	kolom %	aantal	kolom %	aantal	kolom %	aantal	kolom %	aantal	kolom %
(1) < 2001	3	0,03	5	0,06	2	0,06	3	0,03	1	0,01	0	0,00	0	0,00	14	0,03
(2) 2001	1	0,01	0	0,00	1	0,03	2	0,02	0	0,00	1	0,06	0	0,00	5	0,01
(3) 2002	2	0,02	1	0,01	2	0,06	1	0,01	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	0,01
(4) 2003	1	0,01	3	0,03	3	0,09	0	0,00	0	0,00	1	0,06	0	0,00	8	0,02
(5) 2004	2	0,02	4	0,05	1	0,03	0	0,00	2	0,02	0	0,00	0	0,00	9	0,02
(6) 2005	13	0,13	4	0,05	5	0,16	1	0,01	0	0,00	0	0,00	0	0,00	23	0,05
(7) 2006	23	0,22	6	0,07	6	0,19	2	0,02	2	0,02	0	0,00	1	0,07	40	0,09
(8) 2007	12	0,12	8	0,09	4	0,13	1	0,01	3	0,03	0	0,00	0	0,00	28	0,06
(9) 2008	7	0,07	7	0,08	3	0,09	0	0,00	1	0,01	0	0,00	0	0,00	18	0,04
(10) 2009	13	0,13	3	0,03	7	0,22	2	0,02	1	0,01	0	0,00	0	0,00	26	0,06
(11) 2010	16	0,15	5	0,06	4	0,13	5	0,05	2	0,02	1	0,06	0	0,00	33	0,07
(12) 2011	11	0,11	3	0,03	7	0,22	7	0,07	3	0,03	0	0,00	0	0,00	31	0,07
(13) 2012	4	0,04	11	0,12	4	0,13	4	0,04	3	0,03	0	0,00	1	0,07	27	0,06
(14) 2013	2	0,02	7	0,08	6	0,19	17	0,18	7	0,07	1	0,06	0	0,00	40	0,09
(15) 2014	23	0,22	7	0,08	4	0,13	23	0,24	11	0,12	4	0,26	0	0,00	72	0,16
(16) 2015	40	0,39	12	0,14	4	0,13	38	0,40	15	0,16	0	0,00	2	0,14	111	0,25
(17) 2016	75	0,72	23	0,26	12	0,38	78	0,82	33	0,35	7	0,45	11	0,77	239	0,54
(18) 2017	205	1,98	129	1,46	53	1,67	182	1,92	184	1,95	17	1,10	18	1,27	788	1,78
(19) 2018	483	4,66	314	3,56	118	3,73	461	4,87	450	4,77	65	4,21	59	4,15	1.950	4,41
(20) 2019	1.662	16,04	1.139	12,91	582	18,39	1.397	14,77	1.562	16,57	186	12,05	160	11,26	6.688	15,13
(21) 2020	7.763	74,93	7.135	80,84	2.337	73,84	7.237	76,49	7.147	75,81	1.260	81,66	1.169	82,27	34.048	77,02
TOTAAL	10.361	100,00	8.826	100,00	3.165	100,00	9.461	100,00	9.247	100,00	1.543	100,00	1.421	100,00	41.127	100,00

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

²⁶ De oudste hangende zaken hebben vaak betrekking op langdurige gerechtelijke onderzoeken (verdwijning, moord met onbekende dader,...).

AFDELING POLITIEZAKEN²⁷

		Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal Ressort
Input Nieuwe zaken	2021	744.551	604.445	1.348.996
	2020	678.181	540.673	1.218.854
	2019	785.992	550.466	1.336.458
Output Afgesloten zaken	2021	687.053	582.064	1.269.117
	2020	629.527	505.268	1.134.795
	2019	777.141	534.768	1.311.909

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

AFDELING JEUGDZAKEN²⁸

Instroom		Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	leper	Veurne	Totaal Ressort
2021	MOF	4.786	3.853	895	2.980	1.838	405	397	15.154
	VOS	5.264	6.356	2.248	2.817	2.864	797	603	20.949
2020	MOF	4.918	4.112	1.032	2.728	2.003	417	410	15.620
	VOS	4.692	6.003	2.117	3.010	2.601	718	600	19.741
2019	MOF	4.687	3.506	972	2.869	1.909	380	474	14.797
	VOS	5.383	6.521	2.189	4.556	2.609	825	636	22.719

Bron: gegevensbank van het College van procureurs-generaal - statistisch analisten

²⁷ Het gaat hier om een eerste aanzet met zeer algemene cijfers per parket zonder opsplitsing naargelang afdeling en soort afsluitende beslissing.

²⁸ Voor verdere methodologische ondersteuning bij de tabel, wordt verwezen naar de gepubliceerde analyse: "De instroom van protectionele zaken op de jeugdparketten (2006-2010)". http://www.om-mp.be/stat/jeu/n/SA_JEUGD_INSTROOM_2006-2010_NL.pdf en voor de meest recente cijfergegevens wordt verwezen naar <http://www.om-mp.be/stat>.

ONDERNEMINGSRECHTBANKEN

			Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Input	Nieuwe zaken ²⁹	2021	4.436	3.751	1.280	3.685	3.828	530	415	17.976
		2020	5.670	3.860	1.218	4.135	4.238	630	509	20.080
		2019	5.408	4.309	1.512	3.885	4.514	824	643	21.905
Output	Vonnissen en beschikkingen	2021	4.844	3.570	2.048	4.924	4.223	732	725	20.383
		2020	5.348	3.749	1.232	3.786	4.372	785	648	19.920
		2019	6.270	4.138	1.650	3.623	4.604	653	967	21.905

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

VREDEGERECHTEN³⁰

			Gent	Dendermonde	Oudenaarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Input	Nieuwe zaken ³¹	2021	18.618	20.160	6.015	18.816	12.708	3.295	2.513	82.125
		2020								
		2019								
Output	Vonnissen en beschikkingen	2021	18.302	19.980	6.100	18.329	12.430	3.270	2.395	80.806
		2020								
		2019								

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

²⁹ Nieuwe zaken en vonnissen van alle rollen samen (algemene rol, rol van de eenzijdige verzoekschriften, niet op de rol der verzoekschriften ingeschreven verzoekschriften rol van kort geding, Pro Deo).

³⁰ Voor de jaren 2019 en 2020 waren er slechts zeer partiële cijfers beschikbaar met gevolg dat de keuze gemaakt werd om voor deze jaren geen cijfers op te nemen.

³¹ Nieuwe zaken en vonnissen van alle rollen samen (algemene rol, rol van de verzoekschriften, minnelijke schikking, register van de vordering in het kort).

POLITIERECHTBANKEN

STRAFZAKEN

		Gent	Aalst	Divisie Dendermonde	Sint- Niklaas	Dendermonde	Ouden- aarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Input Inleidingen	2021	12.483	2.530	4.952	4.539	12.011	2.943	9.674	8.450	1.951	1.310	48.835
	2020	10.111	3.183	4.206	2.000	9.389	2.512	8.231	7.338	1.876	1.077	40.534
	2019	12.627	4.809	4.012	2.145	10.965	2.733	8.069	8.596	2.152	1.549	46.692
Output Eindvonnissen en beschikkingen	2021	12.418	2.726	5.187	4.503	12.416	2.931	9.693	8.380	1.956	1.305	49.099
	2020	9.728	2.774	3.853	1.932	6.559	2.342	7.780	7.028	1.693	1.001	38.131
	2019	12.528	4.784	3.859	2.146	10.789	2.743	8.098	8.467	2.159	1.637	46.421

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)

BURGERLIJKE ZAKEN

		Gent	Aalst	Divisie Dendermonde	Sint- Niklaas	Dendermonde	Ouden- aarde	Brugge	Kortrijk	Ieper	Veurne	Totaal Ressort
Input Inleidingen	2021	465	63	121	106	290	105	237	171	68	50	1.386
	2020	526	110	152	109	371	107	320	222	83	56	1.685
	2019	554	96	144	130	370	122	313	249	51	61	1.720
Output Eindvonnissen	2021	386	75	139	105	319	102	290	234	67	54	1.452
	2020	304	76	123	121	320	109	307	254	70	56	1.420
	2019	406	83	112	110	305	117	292	238	79	54	1.491

Bron: het college van de hoven en rechtbanken (Steundienst)